

Fons documental de l'Arxiu Comarcal de Manresa

Castellgalí

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Via Sant Ignasi, s/n. 08240 MANRESA

Coordenades:

Latitud: 41.67502
Longitud: 1.84402
UTM Est (X): 403778
UTM Nord (Y): 4614341

Classificació

Número de fitxa: 08061-72
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Accés: Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat: Pública
Titular: AHCM, Via Sant Ignasi, s/n. 08240 MANRESA
Autoria de la fitxa: Cortés Elía, Maria del Agua
Data de registre de la fitxa: dt., 16/05/2006 - 02:00

Descripció

A l'Arxiu Comarcal de Manresa es conserva documentació diversa referent a Castellgalí. -Documents notarians, entre els quals destaca l'inventari de bens de Miquel Pladellorens de can Malandango (1861), així

com diferent documentació notarial: capítols matrimonials, censals, debitoris, èpoques, establiments, plets, requeriments (segles XVIII-XIX). -Corregiment de 1775 a 1812. -Comptaduria d'hipoteques. - Correspondència de l'Ajuntament, lligalls 1865, 1870. Documentació vària del segle XIX. Correspondència de l'Ajuntament de 1932-39. -Inventari de la fàbrica Barrera-Monteys, any 1848, notari Josep Mandres. - Documentació de cal Ferrer (arrendaments de 1900, 1915). -Un lligall sobre "La Guerra de la Independència" (capsa A), hi ha cartes, entre elles una que nomena el "plan de la línea de defensa, cordó de Coll de David" de 1808. -Fons del Reial Cadastre de Castellgalí des de 1741 a 1797. El fons documental del Reial Cadastre permet conèixer els masos de l'actual terme municipal als segles XVIII i XIX ja que l'objectiu dels registres cadastrals era saber els béns de cada mas a fi de repartir l'impost contributiu de la forma més equitativa possible en proporció a la superfície i la riquesa. En funció d'això s'ha de tenir en compte que com a font documental és dubtosa ja que la tendència dels propietaris dels masos era a obviar finques i propietats a fi de pagar menys impostos. La Comptaduria d'Hipoteques és el precedent del registre de la propietat actual, de tal manera que la informació que podem trobar fa referència a les compres, vendes, intercanvis etc.. de propietats. D'altra banda, tot i que el fons de protocols notarial és important, el fet de que estigui ordenat per notaris dificulta la recerca de documentació d'un terme concret. Hi ha també un fons bibliogràfic antic en el que hi ha documentació que tracta sobre Castellgalí: -Novena en honor del gloriós màrtir Sant Fèlis, Jaume Nonell, 1911. -Inauguració de les obres de l'església, 1897, al Diari La Verdad de Manresa, n° 645.

Història

La primera notícia d'existència d'un arxiu a Manresa es remunta a la primera meitat del segle XIV, amb referència al Manual del Consell manresà de 1333, constant que es guardaven documents i privilegis de la ciutat. L'actual Arxiu Històric data del 1937, instal·lat a l'antic col·legi de Sant Ignasi des del 1941. El dipòsit es trobava anteriorment a la casa del comú fins el 1810, en que, amb motiu de la guerra napoleònica, fou tret i retornat més tard molt malmès. Entre 1832 i 1834 el notari Francesc Suaña procedeix a l'endreça i ordenació. El 1882 es nomena a Leonci Soler i March, advocat, com a arxiver municipal que delega més tard en Joaquim Sarret i Arbós. El 1917 aquest va ser premiat per l'Institut d'Estudis Catalans per l'ordenació i estudi dels arxius de la Seu, Municipal i Notarial de Manresa. Després de la Guerra Civil s'unifica la documentació i neix l'Arxiu Històric de la ciutat amb la intervenció d'Agustí Duran i Sempere, cap del Servei de Protecció d'Arxius. La documentació es trasllada al col·legi de Sant Ignasi i es crea una secció d'arxiu administratiu a la Casa de la Ciutat on es conserva aquest tipus de documentació des del 1939 ençà. El fons de l'arxiu és heterogeni, amb molta documentació en dipòsit. Fonamentalment conserva arxiu de protocols, essent un dels més importants de Catalunya; comptaduria d'hipoteques; cadastre; a més d'hemeroteca, entre d'altres. Propietaris dels masos era a obviar finques i propietats a fi de pagar menys impostos. La Comptaduria d'Hipoteques és el precedent del registre de la propietat actual, de tal manera que la informació que podem trobar fa referència a les compres, vendes, intercanvis etc.. de propietats.

Bibliografia

Gasol, J.M.; Torras, M. (1990). "Arxiu de la Ciutat de Manresa". A: Guia dels Arxius Històrics de Catalunya. Volum 4. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1990, pàg. 69-88.
Torras, M. (1997). Inventari del fons del Reial cadastre (1716-1845). Col. Inventaris i catàlegs de l'Arxiu núm. 5. Manresa.